

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Verska šola.

(Konec.)

Krivice noče nikomur načrt nove šolske postave, hoče pa, da se odpravi krivica, ki se dela doslej kat. cerkvi in več ali menj tudi kat. ljudstvu. Kdor opazuje ogromne stroške, ki jih je treba za ljudske šole, kakor so doslej, pa jih primerja koristi, ki jo ima ljudstvo iz njih, ne more reči druga, kakor da je nevarno v tem kako primerjanje. Stroški so ogromni, koristi pa se vidi dobrih malo, slabih pa veliko.

Mi nismo za to, da se razposajanje mladine, ki ga je, in nihče ga ne more vtajiti, v novih časih veliko, vpiše samo novi šoli na strani dolga, tega ne, toda nekje mu je uzrok in če druga ne, nova šola kaže, da nima moči, naj ga odpravi. Knez Liechtenstein in njegova stranka misli, da manjka v tem sv. cerkve, če se odkaže v šoli tudi njej mesto, kakor ji dohaja, tedaj bode more biti bolje.

Ako se sodi novi načrt tako, menimo, da ne more človek iz lehka imeti kaj zoper njega. Da ima sv. cerkev veliko moči do ljudi, do njih npravnega življenja, to je znano in priča nam je za to tudi vsakdanje življenje. Tedaj pa more človeka le veseliti, če iz nova sv. cerkev seže vmes ter že pri otrocih začenja, tedaj v šoli, da jim daje nauka in vzgojo, kakor pristaja človeku, ki je ud sv. kat. cerkve.

To in nič več ne terjaja ono sonadzorstvo, sv. cerkve za katero se poteguje načrt nove šolske postave, kar mu pa podtika liberalizem vrhu tega, to je strah v prosu, nič več.

Resnica je, da se v tem načrtu nekaj manj terjaja od otrok, kar se tiče poučnih reči in to je potlej drugo, kar se mu šteje v neznanu velik greh. Nam se zdi, da terjaja načrt le na oko manj, v resnici pa več, kajti ne vse, kar se terjaja ali le tudi uči v sedanjih šolah, postane last otrok. Ne, to ne, pač se trudi učitelj, da spravi le-te reči mladim revicam v glave, toda veliko vprašanje je, ali spravi to tudi v mlade

butice? Naj pa bode v tem, kakor že koli, v tej reči se še lahko popravi, kar je treba, knez Liechtenstein ne bode zoper tako popravilo. Mi pustimo pa po svoji strani radi našim gg. učiteljem v tej reči razsodbo.

Nekaj pa je v tem načrtu, česar nočemo in ne smemo prezreti in to je, da pusti vse nadalje urejenje ljudskih šol deželnim zborom. Kar namreč ne stoji v načrtu, to more, ako postane le-ta načrt postava, urediti vsak dež. zbor po svoje in tedaj tako, kakor želi njegova večina. Ljubi Bog, če bode tako, tedaj pa pridemo mi, na slov. Stajarskem in Koroškem, izpod dežja pod kap. Naše ljudske šole bodo (?) verske, toda ob enem tudi nemškutarske. Še to malo, kar živi slov. jezika doslej v njih, izgine nam v istem trenutju iz njih, ko jih dobota v roke deželna zbora v Gradci in v Celovci.

Že iz tega, kakor se ravna doslej po naših šolah, posname si lahko človek, kaj bi nastalo, ko bi jih enaki močje popolnem dobili v roke. Vsa je podoba, da so jim ljudske šole po slov. krajih samo za torišča, na katerih se vrtil ves pouk okoli nemščine, za kar so le-te šole, za pouk v drugih rečeh, ki bistri otrokom glavo ter jih pripravlja za življenje, — za to pa jim je deveta briga.

Po tem takemu pa je potlej lahko in nihče se ne čudi temu da ne pritrdi noben slov. list in noben slov. poslanec načrtu v obliki, kakor jo ima sedaj nova šolska postava, brez vsega, t. j. če se ne vzprejme že v postavo, da velja na ljudskih šolah za poučni jezik ta, ki ga znajo otroci, kedar prestopijo šolski prag — tedaj njih materni jezik. Da se pa uče še potlej otroci kacij drugih jezikov n. pr. pri nas nemškega, v Primorji laškega, zoper to se vé, da nima nihče ugovora, dokler se godi to v pravem času, tedaj če se začne v štrtem šolskem letu.

Sliši se, da knez Liechtenstein ni zoper to, tedaj pa odpade tudi za nas zadnji pomislek in radi spoznamo, da bomo veseli, ako dobode le-ta načrt — v novi obliki — veljavo postave.

Po njej ne bode nikomur sile, za otroke, za stariše in za učitelje pa bode vsekako nekaj olajšanja iz nje. Kdor trpi po njej škodo, to je edino neverski liberalizem in pa nemškutarija. Za njima pa slov. ljudstvo nima uzroka, da toči solze. Njiju sad je sodomsko jabelko, lupinje lepo rdeče, toda brez mesa, brez jedra.

Vrlo delo, vrlo plačilo.

Posojilnica v Celji imela je svoj redni občni zbor dne 20. febr. 1888, pri katerem so bili izvoljeni v načelstvo sledeči gg.: dr. Josip Serneč, ravnateljem, Lovro Baš, namestnikom, odbornikom: dr. L. Filipič, Franc Janesch, Jernej Voh, dr. Dečko, Mihael Vošnjak, Franc Irgl (vikar), Janez Zupanc in Maks Veršec; v nadzorstvo pa gg.: profesor Ivan Krušič in Mihael Žolgar, Karol Vanič, dr. Gustav Ipavica in Andrej Elsbacher.

Posojilnica Celjska končala je svoje sedmo upravno leto in mi posnameno iz letnega poročila sledeče zanimive podatke:

Prometa je imela leta 1887 692.362 gld. 84 kr. Pristopilo je njej 254 zadružnikov, izstopilo pa 40, tako da šteje 1441 udov, ki imajo v deležih 22.104 gld.

Hranilnih vlog se je vložilo 167.226 gld. 76 kr., izplačalo pa 127.344 gld. 23 kr. in je njih stanje koncem 1887. leta s kapitalizovanimi obrestmi vred 377.628 gld. 48 kr. in 805 vložnikov.

Novih posojil se je v letu 1887. dalo 123.751 gld. 14 kr., vrnilo pa 63.941 gld. 56 kr., tako da je stanje danih posojil koncem 1887. leta 401.527 gld. 47 kr.; posojila so dana 1332 zadružnikom. Na menjice je danih 263 posojil vkup s 129.400 gld.; proti vknjižbi na zemljišča 169 posojil v znesku 96.390 gld.; ostala posojila so na osebni kredit proti zadolžnicam. Druhim posojilnicam se je dalo 25.500 gld. posojil.

Čistega dobička je 3847 gld. 74 kr., od katerega je občni zbor dovolil med drugim dar katoliškemu podpornemu društvu v Celji 100 fl., dijaški kuhinji v Celji 100 fl., podpiralni zalogi slovanskih vseučiliščnikov v Gradci 50 fl., ostanek čistega dobička 2491 fl. 56 kr., pridejal se je k specijalni rezervi, ki znaša s tem doneskom 12.753 fl. 58 kr., splošni rezervni fond pa znaša 31. dec. 1887 4601 fl. 35 kr., torej ima posojilnica vkup 17.354 gld. 93 kr. rezervnih fondov.

Iz tega poročila se vidi jasno, kako velikansko je posojilnica Celjska napredovala in kako solidno se je razvil ta denarni zavod. Pridobila si je v deležih 22.105 gld. in v rezervnih zakladih 17.354 gld. okroglih 40.000 fl. lastnega premoženja, t. j. 11 % hranilnih vlog; tako visokega odstotka v lastnem premoženju v razmerju s hranilnimi vlogami še ni dosegla

menimo nobena avstrijska hranilnica. Vrh tega pa še jamči za varnost hranilnih vlog neomejena zaveza vseh zadružnikov s celim njihovim premoženjem, ki znaša poprek računjeno nad 3 milijone gld., toraj 377.000 hranilnih vlog, ki jih ima posojilnica okoli devetkratna varnost ali pokritje. Varnost denarja vloženega pri posojilnici Celjski je toraj nedvomljiva v vsakem oziru; take varnosti še nobena hranilnica dati ne more.

Seveda je pa vodstvo tega izglednega zavoda tudi v izvrstnih rokah, kar nam svedoči s kraja omenjena imena.

Odkar posojilnica obstoji, vložilo je pri njej hranilnih vlog več kot 1500 vložnikov in dobilo posojil pa blizu 1700 zadružnikov, veliko jih je med temi rešila pogube in veliko stotin je kmetom prihranila na eksekucijskih stroških, rešila veliko kmetij neizogibnih eksekutivnih prodaj.

Pri tem vsem je pa posojilnica Celjska od leta 1883 sem darovala za različne dobrodelne namene 2365 gld., kar je za naše mlade zavode gotova precej znatna svota.

Posojilnica v Celji sprejema hranilne vloge od vsakega, če tudi ni ud zadruga in se obrestujejo s 4½ % obrestmi. Posojila se dajajo proti 6 % samo zadružnikom. Uradni dan je torek in petek od 9. do 1½12. ure. Prošnje za posojila se sprejemajo tudi druge dneve.

Gospodarske stvari.

Telice in njih molžnja.

Pri kravi je veliko vredno, da ima lepa in čvrsta teleta in umni gospodar gleda na to, da si vzredi, ako je mogoče, tako kravo v svojem hlevu. Kedar ravna tako, kakor smo rekli v zadnjih listih, posreči se mu to gotovo in doboje si na precej lahek način dobro kravo. S časom pa bode vsa njegova živina lepša in za to več vredna. In če tudi že cena ni visoka, spravi jo vendar-le v denar in vsakdo bode tako živino rad kupil ali tudi on sam bode je vesel, kedar pride v hlev in vidi, da je vsa lepo snažna, črstva, „dobro kože“.

Ali njegova gospodinja še s tem samim ne bode zadovoljna, ona hoče mleka, kajti v gospodinjstvu rabi ga veliko in potlej bi še rada tudi kaj po svoji strani spravila iz hleva v denar. Tedaj pa je treba, da se gleda tudi koj s kraja na mleko in to že pri telicah. In to delo ni preveč in tudi brez uspeha ni, ako se ga poprime človek pri pravem kraji ter dela potem po pravih načelih.

Mlečne žleze in cevike začno pri telicah kmalu, ko so postale breje, svoje delo. To delo se vrši potem po časi vse dni tje do zadnje tretjine nošenja. Tedaj pa je v njih že soka,

ki ima precej podobo mleka in nekaj tednov, predno povrže mlada krava, nastaja že v vimenu slezovina ali kakor se učeno pravi, koloster. V časih pa se napravlja že pravo mleko, predno povrže krava. Ako se telica molze, vzbuja se ji v vimenu delovanje mleka, kajti tako prihaja več krvi v vime in z njo se nareja z lahkoma mleko.

Kedar tedaj molzemo telico, ko je breja, stori ji to dobro ter se ona pripravlja na zizanje, ki se pričné, kedar je povrgla in cecki se že privadijo na to ter ne trpé potem več tolike sile, kedar se začné v resnici zizanje. Tu in tam so torej že začeli telice, ki so breje, še precej, predno ima povreči, molzti, se vé, da je ta molžnja suha ali to ne stori nič, žival ne trpi nobene sile in v časih se prikaže v vimenu popolnem gotovo mleko, da-si še telica ni povrgla.

Škoda, da še ta molžnja ni bolj v navadi, kriva je tega pač brž ko ne stara navada — nemarnost ter je želeti, da se odpravi, saj naše slov. gospodinje naj poskusijo molžnjo tudi pri telicah!

Tele, prvenec naj ziza in to še dalje, kakor pri stareji kravi. Obema pride to prav letu, ker postane čvrsto in mladi kravi, ker dobi boljše cecke in se v njih boljše mleko dela. Čisto posebno pa še je za tega voljo zizanje dobro, ker tele boljše izprazni vime, kakor pa človeška roka. Le redko — takrat, če ima mlada krava preveč mleka, bilo bi treba, da se tudi molze, to pa poprej, ko se spusti tele h kravi.

Na to opomenimo še posebno naše gospodinje, kajti veliko pride na to, kako se sprva ravna s kravo. Ako delamo tedaj z njo krivo, težko, če še pozneje vsa skrb, ki jo imamo za kravo in vime, kaj pomaga.

Kokošinja jajca.

Po zimi nesó kokoši malo in pomaga si torej gospodinja s tem, da si shranjuje jajca iz jeseni za zimske potrebe. Ali v tem ima svoje težave. Prva je to, da dobodo jajca okus od tega, v čemer jih gospodinja shranjuje. Ako jih ima v apnu, okus imajo po apuu; ako jih dene pa v rez, okušajo se po slami.

Vsled tega bilo bi pač dobro, ko bi se jajca vselej shranjevala v tacihih rečéh, ki jim ne pačijo okusa, toda kako je to mogoče? Jajce potegne skozi luščinje okus iz vsake reči, v katero jo bodeš dajala. Semtertje si pomaga gospodinja s tem, da prevleče jajca, predno jih shrani s kako snovjo, ki ničesar ne prepušča. Taka snov je lim ali tudi parasin, toda ali nima lim nič okusa?

Ravno to, da vzprejme jajce okus skozi luščinjo, utegne v časih prav priti.

Stori pa se to tako, da se dene v rez, v kateri hočeš shraniti jajca, nekaj bele detelje

ali tudi druge dišeče trave. Le-ta prešine skozi luščinje jajca ter jim daje znani okus teh trav. Ni se bati da dobi tega okusa ali vonjave jajce kje kedaj preveč. Se vé, da neka razmera mora biti med rezjo in deteljo. Prve mora zmerom več biti, kakor pa zadnje.

Sejmovi. Dne 3. marcija na Vranskem, v Račah (za konje), v Loki pri Zidanem mostu, v Lučanah, v Oplotnici in v Slov. Gradcu. Dne 5. marcija v Mariboru in v Tilmiči. Dne 6. marcija pri sv. Petru pod sv. Gorami in v Radgoni. Dne 8. marcija na Pilštanji in na Vidmu.

Dopisi.

Iz Celjske okolice. (Taki so!) Kakor povsod nemškutarska stranka skuša se s strahovanjem obdržati na krmilu, tako je bilo tudi pri zadnjih naših občinskih volitvah v našej občini. Ako je kateri Slovenec bil kakemu Nemcu ali nemškutarju le par goldinarjev dolžen, pa je vže ta Nемеc, oziroma nemškutar ga hotel strahovati, češ, da mora z nemškutarji voliti, če ne, bode ga koj za svojih par krajcarjev tožil. In res, brž ko so volitve minole, pa so začeli s tožbama za zneske po 5 gld. itd. Med velikaši Stibeneggovcev je tudi Franc Svetel iz Hudinje. Mož je toliko srečen, da še ima tu pa tam kak goldinar izposojen; misli toraj, da se mu mora zarad teh par goldinarjev vse vklanjati. Imel je med drugimi od vrlega narodnega moža Golavškega iz Lokrovca tirjati za prodanih par konjev, katerih eden pa je hitro krepnil, okoli 200 gld. Pa Golavšek, volilec v II. razredu, ni hotel, kakor noben Lokrovčan ne, z nemškutarji potegniti. Dne 10. januarija je bila volitev, in koj po volitvi je letel Svetel k dr. Glantschniggu tako, da je vže 10. jan. bila tožba zoper Golavškega napravljena. No pa temu veselju je bilo kmalu konec; posojilnica Celjska prevzela je dolg z odstopnim pismom ter vrgla tje tistih par goldinarjev tožniku. — Iz tega in enakih slučajev razvidi se, kaki prijatelji slovenskega kmeta so Nemci, in pristaši nemškutarske stranke. Njim je Slovenec samo za to, da bi jim bil suženj, se jim vklanjal, prodajal svoje narodno poštenje in glasoval za nemškutarske neumnosti, kakor hitro pa noče več nemškutarji biti suženj, pa ga skušajo oškodovati in če mogoče vničiti. Nasprotno pa, mnogo je takih, ki so se dali od nemškutarjev preslepiti, da so ž njimi volili, in akoravno so dolžni narodnjakom, ni se jim zarad tega niti krajcarja škode napravila. Slovenci so pač prijatelji Slovincem, celo zaslepljenim, katere sicer obžaljujejo, pa jim vendar nočejo oškodovati. Ljudi pa, ki vlečejo z nemškutarji, čuvajmo se pa, kakor samega zlo-deja! —

S Pohorja. (Blag mladenič.) Mladenič, o katerem postavim tukaj par vrstic, pač zasluži, da mu ohrani slov. ljudstvo blag spomin. Bil je to Anton Mravljak. Žal, da ga je nemila smrt tako hitro pokosila. Bil je rojen pri sv. Antonu na Pohorji, na Štajarskem. Ko je oče njegov kupil posestvo v Ribnici, stanoval je potem tam tudi deček ter obiskoval ondotno šolo. Trinajst let starega bistrumnega dečka, dal je oče v Maribor v šolo, kjer je z dobrim vspehom dovršil eden razred gimnazije, potem pa je oče edinega sina vzel domu, da mu pomaga obdelovati kmetijo, naj kedaj tisto prevzame. Težko kmečko delo je slabo uplivalo na slaba prsa mladenčeva in vsled tega se ga je pred dvema letoma polotila sušica ali jetika. Iz nje se je pa vendar zopet kolikor toliko izkopal. Vsakdo je bil vesel videti čvrstega, visokoraslega mladenča z lepimi očmi, iz katerih je sijala prijaznost in odkritosrčnost. Kakor strela iz jasnega neba nas je pustno nedeljo, dne 12. febr. zadela vest: Tone je nagloma umrl! Bivši namenjen iti v cerkev, se je že za to opravil. Kar naenkrat pa mu postane slabo da se je zgrudil, čez nekaj minut pa je že izdihnil svojo blago dušo. Da so ž njim starši izgubili pridnega sina, prijatelji vernega sodruga, Slovenci posebno pa vrlega narodnjaka, pričala je mnogoštevilna množica, katera ga je dne 14. febr. spremljala na dvor miru, kjer preminejo vse tuge in bolečine. Dasiravno je bilo na pustni torek, ko se navadno vse veseli, vendar se ljudje niso strašili slabega vremena, niti slabega pota, da mu posodijo zadnjo pot. Pravi se sicer, da ima vsak človek svoje sovražnike, a ta, smem reči, da ni imel nobenega, kajti ko so mu č. g. kaplan Jak. Kavčič govorili zadnje slovo, nisi videl suhega očesa. Gg. pevcu so mu kot svojemu tovarišu zapeli: „Nad zvezdami“ in „Blagor mu“. Vence so mu podarili: „Bralno društvo v Ribnici svojemu pridnemu udu in pevcu“, družina Tomazijeva in gosp. podučitelj S. Vihar. Pri pogrebu bila je tudi podružnica sv. Cirila in Metoda v Lehnu zastopana. Bil je pa tudi značajan rodoljub in narodnjak, kajti z veselim srcem bil je pripravljen vselej koristiti svojemu narodu ter ni zakrival svojega mišljenja. Prijateljem bil je veren, odkritosrčen ljubeznjiv družnik; vselej ga je radostilo, če je bil v stanu svojega prijatelja razveseliti. Proti vsakemu človeku pa je bil ponižen in prijazen. Počivaj torej premili in predragi prijatelj v miru, naj ti sveti nebeška luč! Žalost tvojih prijateljev zaradi tvoje nenadomestljive izgube je sicer velika, vendar ena tolažba nam je še ostala, kajti: „Križ nam sveti govori, da zopet vidimo, se nad zvezdami“, tam ne bode več ločitve.

Josip Vetušekov.

Iz Ptujja. (Izkaz.) Za Bož. Rajč-ev spomenik darovali so dalje sledeči gospodje in pa

uradi: Blag. g. dr. Anton Mravljak, odvetnik v Ljutomeru 15 fl., čč. gg. bogoslovci v Mariboru 6 fl. 70 kr., č. g. Jakob Gomilšak, nemški pridigar v Trstu 2 fl., bl. g. Franc Hrašovec, okr. sodnik v Špitalu 2 fl., č. g. Franc Šalamun, kaplan v Ptujji 2 fl., dekanijstvo v Gornjem gradu 2 fl., č. g. Matej Slekovec, žup. pri sv. Marku 1 fl., č. g. Alojz Vojsk, kaplan pri sv. Marjeti 1 fl., č. g. Jakob Zupanič, kpl. pri sv. Lovrenci 1 fl., č. g. Matija Košar, vpoškojeni župnik 2 fl., č. g. Jakob Meško, župnik pri sv. Lovrenci 5 fl., č. g. Jože Kostanjevec 1 fl., bl. g. dr. Gregor Krek, vseuč. profesor v Gradci 5 fl., bl. g. Anton Kupljen, beležnik v Černomlji 5 fl., g. Anton Rogina, jurist v Gradci nabral je 11 fl. Vkup 61 fl. 70 kr. Ves denar naložen je obrestovano pri hranilnem in posojilnem društvu v Ptujji. Vsem dariteljem izrekamo iskreno zahvalo. Ob enem prosimo še ostale rodoljube, ki v ta blagi in častni namen kaj darovati namenijo, naj to v kratkem storiti blagovolijo, da smo v stanu skleniti račune in naročiti spominek za slavnega sina majke Slave — Božidarja Raič-a, ki na strani prvoboriteljev Janeza Bleiweisa in Juršiča v beli Ljubljani žalibog uže počiva. Odbor:

O. Benko Hrtiš, dr. Jurtela, Anton Gregorič.

Od Drave. (Prošnja.) Tudi po Koroškem so se slovenskim župnijam razposlale peticije na državni zbor za Liechtensteinov predlog gledé verske šole z naročilom, da jo slovenski kmetje podpišejo. Z veseljem bi to koroški Slovenci storili, ker že željno pričakujejo prenarredo sedanjih šol na verski podlagi, ko bi jim bilo v predlogu Liechtensteinovem tudi zajamčeno, da bode v novi verski šoli podlaga vsemu pouku materni jezik in da bode drugi deželni jezik le neobligaten predmet, počenši od tretjega šolskega leta. (Povsod, kjer se v cerkvi slovenski razlaga krščanski nauk, naj bi bil tudi v šoli učni jezik slovenski.) — Dokler knez Liechtenstein te točke v svoj predlog ne sprejme, ne morejo in ne smejo se Slovenci, po Štajarskem baš tako, kakor po Koroškem, za njegov predlog navdušiti in tega predloga tičočih se peticij na državni zbor podpisati. Sicer bi bili primorani svoje podpise preklicati. — Kakor sveto katoliško vero, ljubijo Slovenci tudi svoj materni jezik. Vera katoliška in beseda materna sta Slovincu ljubi in dragi, kakor svitile oči!

Iz Savinjske doline. (Nepotrebno.) Pred kratkim je bila v Št. Pavlu dopolnilna volitev v krajni šolski svet. Dobro je, če se o tej volitvi kaj malega pové, ne da bi se morda v tem priporočala v posnemanje, ampak, da se kaj takega ne dogodi drugokrat. Pri omenjeni volitvi je dobil baron Hackelberg večino glasov, najbrž zato, ker je nekoliko dni poprej javno grdil slovenski jezik in v zahvalo, da je

celo iznašel, da imamo Slovenci dva jezika; za take duhovite znanstvene „iznajdbe“ dajajo zdaj akademije zlate medalje in zato ni bilo treba našim kmetom s takim činom svoje hvale izreči. Najbrž je pri tej volitvi največ ali skoraj jedino vplival domači prepir o zidanji nove šole; večina odbornikov občinskega zastopa je mislila, da bo g. baron njen odrešenik v zadregi in to je vzrok, da je prišel Nemeč v ta odbor slovenske občine. Če se bo res posrečilo g. baronu, da se izpolni srčna želja večine odborove, potem ga bodo morda celo posadli na županski stol, na katerega bi se gotovo rad sam postavil. Da bi potem bilo celo uradovanje zopet nemško, to se zastopi samo ob sebi; kako bi pa bilo denarno gospodarjenje, na to se pa naši kmeti sami še dovolj dobro spominjajo.

Iz Brežic (Pojasnilo.) Iz dopisa „Iz Brežic“ v številki 8. utegnili bi bralci, ki ne poznajo razmer misliti, da se je hudodelstvo v Brežiški župniji vršilo. Naznanja se toraj, da temu ni tako; temveč izgodilo se je zločinstvo v Globokem, Pišečke župnije. Tam so tudi zločinci doma. Pri nas, hvala Bogu, se še take žalostne reči ne godio. Brežičani.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Sedanja vlada dela veliko za delalce po tovarnah in imamo že več postav, po katerih se naj vzboljšuje njih stanje.

Škoda, da je med delalci rovarjev, ki so ji v tem napotek, ne pa, da ji vedó za to hvalo. Sedaj se pripravlja za drž. zbor postava, ki določi, kdo in kako naj skrbi za delalce, ki so ali bolni ali pa vsled kake nesreče pri delu niso več za delo. — Avstrijski škofje so izročili vladi skupno spomenico gledé verske šole. — V Gradcu je bilo v ponedeljek zborovanje kat. pol. društva. Možje so vzprejeli resolucijo ali željo, naj se dene krošnjarija v ožje spone, češ, da je na škodo tako trgovcem, kakor kupovalcem. Tudi za versko šolo so se potegnili ter so tako pokazali, da ni vse mesto, kakor se upije, zoper njo. — Fürstenfeld ima meseca septembra pokrajinsko razstavo poljedelskih stvari. — V Selih na Koroškem je pri necem posestniku 12 ljudi, to je vsi, kar jih je bilo pri hiši, v malih dneh umrlo. Ne vé se, kaj je bilo krivo njih smrti. — Nek sluga občine v Prevaljah je nosil kmetom davek v davkarijo in je še druge posle za-nje opravljal, zadnji čas pa je denarje za se pridržal, češ, da mu jih je bolj treba, kakor pa davkariji. Mož je bil pri liberalcih in nemškutarjih bojda jako v čisljih. — V Ljubljani so se ljudske in srednje šole zadnji petek, dne 24. febr. zopet odprle, osepnice pa še niso nehale. — Vlada ni potrdila pravil mestne hranilnice v Ljubljani in le-te še torej ne morejo odpreti. Ali ni to pravo

zavlačevanje koristne naprave? — Ljubljanska tovarna za tobak daje 2000 delalcem, zaslužka. Kaj se pač pusti denarja v dim! — Ljudska posojilnica v Gorici ne zaostaja, ampak lepo kaže, kaj stori krepka volja in vztrajno delo. Hranilnica je prejela lani 17 650 gld., posojil pa je dala 27.664 gld. 24 kr. — V Pulji, ob Jadranskem morji, je veliko c. kr. mornarskih vojakov in mesto ima največ zaslužka od njih, toda čudno, da je mestno prebivalstvo pri vsem iredentovsko, t. j. oči obrača bolj v Italijo, kakor pa v Avstrijo. — Trst je imel zadnje dni snega, kakor še menda nikoli, 1000 gld. ni bilo zadosti, da so ga spravili iz ulic in s cest. — Hrvaški sabor ali dež. zbor snide se kmalu po veliki noči, a treba bode še za to na večih krajih novih volitev. — V Huboki na Slavaškem je umrl tamošnji župnik, sloveči J. Hurban. Mož je budil svojih 40 let krepko uboge Slovake iz narodnega spanja. Madjarski vladi pa to ni bilo nič kaj po volji. — Madjare je hudo spekló, da so slovanski poslanci v drž. zboru na Dunaji poslali častitko škofu Strossmayerju v Djakovo. Bog zna, kaj vse se sklepa iz tega in kaj je v resnici na tej častitki? Znamenje velicega spoštovanja, ki ga zavživa škof vsled svojih velicih zaslug za slov. vednosti in umetnosti. —

Vunanje države. V soboto, dne 3. marcija, bode deset let, odkar nosi Leo XIII. tujaro, t. j. odkar je glavar kat. cerkve. Očividno vodi ga roka božja, ter se vidi po vseh straneh blago delovanje, ki se razteza na ves krščanski svet. — Iz Carpineto, rojstnega mesta sedanjega papeža, prišlo je 700 romarjev, njim na čelu mestni župan, k sv. Očetu o zlati maši. Sedaj pa se pravi, da pokličé Crispi, minister ital. kralja, župana pred sodnijo zavoljo veleizdaje. Pod tem možem je vse mogoče. — Italija se oborožuje in kakor se kaže, velja nje jeza Franciji. Le-ta nastavlja bojda vojaštva na mejah proti Italiji in to se vidi Italiji nevarno. No, ni verjetno, da misli Francija na vojsko z Italijo, da-si ji je le ta za toliko francoske krvi, ki je tekla, predno je Italija postala, kar je sedaj, jako slabo hvaležna. — Sedanje ministerstvo francoske republike še živi, to pa zato, ker ni moža, ki ima dovolje poguma, da sestavi drugo, novo ministerstvo. — General Boulanger je sedaj celo pokoren ter še voliti noče zoper sedanjo vlado, ampak drži se popolnem vojaških postav. Vidi se, da nima mož osebnih namenov pri tem, kar dela na polji politike. — Anglijska vlada se pogaja s sv. Očetom v Rimu za to, da bode poseben poslanec anglijske države pri sv. Očetu. Iz tega poganja kat. Ircem novo upanje, da bode njih zateranje, ki ga trpé sedaj od Anglije, kmalu pri kraji. Daj Bog, da bode resnica! — Nemški kancelar, knez Bismarck, je previden mož, ter

se pogaja še bojda tudi s Kitajci, ki so si so- sedje v Aziji z Rusijo, za neko zvezo zoper Rusijo. Zna se, da si ti državi niste nič kaj dobri sosedi in taka zveza bi torej že bila Rusiji precej na poti. — Nemški vojak, ki je bil streljal na francoske lovce, ko so prišli blizo do nemške meje, je dobil za to — višjo službo. — Rusija je še dnes, kjer je bila v jeseni, to se pravi, da ni niti jednega vojaka poklicala od mejá nemških in avstrijskih, pač pa še pride v kratkem cela divizija kozakov s kavkaških planin tje na mejo. — Princ Koburški mora, ako obvelja Rusiji, iz Bolgarije. Za kat. cerkev, za bolg. ljudstvo bilo pa bi bolje, da bi ostal, vendar se noče nobena država potegniti za-nj, vsaj ne očitno. Sedaj se množi že tudi šte- vilno domačih ustaj zoper princa. — Po Srbiji je volilno gibanje med liberalci in radikalci postalo silno, radikalci so za sedanjo vladu in bode torej tudi njih zmaga skorej toliko, kolikor gotova — Turčija ima že doma dovolj sitnobe, sedaj pa jo sili še Rusija, naj napravi red v Bolgariji. Nje ministri so bili vsled tega te dni staknili glave v kup, češ, kaj bi, toda do- slej se ne zna, ali in kaj da so ukrenili. — Kaj je ob Rrdečem morji? Pravi se, da postaja italijanski vojni sedaj že prevroče; če dobi po- ročilo, naj pride domov, bode ga tedaj najbrž le vesela. Stane pa sedaj že 47 milij. „bela vojska“, do rdeče pa težko, če pride.

Za poduk in kratek čas.

Štirnajst dni širom sveta.

(Dalje.)

Okoli ednajstih smo se peljali mimo me- sta Tabor, kjer je nekdam (l. 1419) huzit Žižka svoje uporne kmete utaboril, da so se lože obrani- ni cesarskih. Najbolj zreli in vroči huziti so se zbog tega zvali Taborci, ki so zlasti v me- stu Taboru sv. Obhajilo pod obema podobama delili. Jaz sem popred mislil, da je mesto Ta- bor na Bog vé, kako visokem in strmem bregu, da so se na njegovem hrbtu Taborci mogli varne čutiti. Ali da vam povem, da breg ni viši, ka- kor sv. Jurij na Ščavnicí, ali pa sv. Jurij na juž. železnici. Toda more biti, da je bil breg kedaj viši, a da je po časih bolj in bolj v zem- ljo zlezal, ker se tega sramuje, kar so ondi svoje dni žgeči huziti počinjali.

Danes sva na vozu obedovala. Že pred- poldne nama je prišel kondukte obeda ponujat in midva sva ponudbo seveda rada sprejela. Potem je kondukte prilepil na okno številko eno in dve, kar je bilo znamenje za natakárje, da v tem vozu dva lačna sedita. Ko tedaj pri- drdramo na postajo Veselý, sô natakárji z nogami kar migali, in kakor bi trenil sem imel obed na svojem krilu. Hitro, kakor je natakár

prišel, ravno tako brzo je zopet minil med vrati, ker je železni konj že zopet prestapal in začel vleči. —

Mislite si debelo štirioglasto desko, in na sredi deske večo luknjo in okoli manjše luknje. Na sredi v luknji je bila skledica za juho, v postranskih pa so bili krožniki za meso, za pri- kuho in za pogače; v eni luknjici je tičala ste- klenica vina, v drugi solenjača in zopet v drugi kupica. Nož in vilice so bile v desko vpičene, žlica pa je na deski ležala. Luknje so bile z železnimi pokrovi pokrite. Radovedna razkri- jeva vse luknje zaporedoma, toda vlak je bil že v tiru, in pokrovi so plesali in odskakovali po deski, kakor prevzetna deca, in najina roba je cingetala na kolenih, kakor bi se gostovanj- ščaki peljali.

Sred večerke smo bili že na Gorenjem Av- strijskem in smo tam na postaji Freistadt — ne vem, zakaj — stali kake pol ure. Tam sem gledal skozi okno jako ginljiv prizor. Dijaček se je poslavljajal od svojega očeta. Sin je bil že precej dolg, a bolj medel fantek, a oče je bil visoke in močne postave. Govorila nista nič. Oče je gledal sinka, a sinek je pretakal tako obilne solze, da si jih je komaj vtegnil brisati z lica. Oče je smodko kadil, in da bi nekoliko zakril svojo žalost, je tako močno vlek, da so se mu lica globoko vdiralá, in da je smodka skorej s plamenom gorela.

Zdaj se oglasi zvonček, in oče se mora ločiti, da o pravem času vstopi. Dijaček se od- krije in poljubi očetu roko, a oče mu z levo roko lasi iz čela zbriše in ga z desno pokriža na čelu, na ustih in na prsih, potem ga poljubi in stopi na voz. Sinko je dolgo gledal za vla- kom, pa videl ga menda ni, ker so mu solze oči zalivale.

Moj tovariš je rekel: to je bilo res lepo! in tudi v njegovem očesu je solza zalesketala, menda od veselja, da je videl očeta, ki se ni- kakor ni sramoval očitno svoje vere spoznati, in pa sina, ki tako ljubi svoje stariše. Jaz sem pa dijačka na tihem omiloval, ker se mi je vsiljala misel, da bode v šolah počasih zgubil tega dobrega duha. Zató nočem jaz nikomur po- magati fante v šolo phati; če so že enkrat v šoli, potem rajši pomagam. (Dalje prih.)

Smešnica 9. K rabeljnu, ki stanuje tik mesta K., pride neko večer človek, ki se mu pozna zločinstvo na lici, ter ga prosi kaj v Boga ime. Rabelj ga prepozna k malu ter mu reče: „Sedaj ti pač nimam kaj dati v Boga ime, toda hočem te, ko pride do tega, v Boga ime potegniti na — vešala“.

Razne stvari.

(Romarji.) Do konca meseca januarija so sv. Oče v Rimu vzprejeli v celem 64.000 ro-

marjev. Vzprejeli so jih tudi v minolem mesecu veliko, še več jih pa pride v tem in pa v prihodnjem mesecu. Sv. Oče spolnijo v petek, dne 2. marcija, svoje 78. leto.

(Čitalnica Vrnska) prejela je od prevzv. gospoda vladike Jozipa Juraja Strossmayerja na poslano mu telegrafično čestitko k zlati sv. maši ta le odgovor: „Slavnoj čitaonici na Vrnskem! Izporučujem svem najtopliju moju hvalu na priposlanoj mi čestitci prigodom moje zlatne maše. Bog dragi dao, te se izpunile Vaše plemenite želje, a i Vas blagoslovio svaki dobrom, preporučujoč se i nadalje Vašoj ljubavi i molitvi sa bratsko ljubavjo udani Strossmayer.“

(Slavnost) priredi dne 4. marca 1888 v spomin Valentinu Vodniku akad. društvo „Slovenija“ na Dunaji. Pri tej sodeluje g. c. kr. operni pevec Lj. Weiglein, g. Vj. Hinterhober, člana konservatorija g. O. Žert in Vl. Budmani, virtuozi na kontrabasu g. B. Fišer in tamburaški zbor hrv. akad. društva „Zvonimira“.

(Slovenska šola.) V nedeljo, dne 26. feb. je imela podružnica sv. Cirila in Metoda v Mariboru občni zbor. Sešlo se je precejšnje število udov in volil se je nov odbor. V tem so ti-le gg.: A. Borsečnik, mestne župnije vikar, je načelnik, Jos. Rapoc, hišni posestnik, je njegov namestnik, Jos. Majcen, korni vikar je denarničar in J. Vamlek, zasebni uradnik, je tajnik.

(Zahvala.) Udje načelnštva pri posojilnici v Mariboru so darovali lani skupaj 100 gld. podružnici sv. Cirila in Metoda, ter jim je za ta blagi dar zadnji občni zbor le-te podružnice izrekel svojo prisrčno zahvalo.

(Jour fix.) V čitalnici v Mariboru so imeli zadnjo nedeljo „jour fix“ ter je, kakor smo že v zadnjem listu naznanili, v njem bil govor o vprašanji: So-li na zvezdah ljudje? G. Ant. Borsečnik, vikar stolne cerkve v Mariboru, je na to vprašanje odgovarjal, ter je v lepi besedi dokazoval, da bi ne bilo zoper take ljudi ničesar ugovarjati, ko bi jih hotela postaviti tje — božja volja.

(Javna zahvala.) Šolsko voditeljstvo v Središči šteje si v prijetno dolžnost, vsem tistim gospodom, — posebno pa gospodu Zadržavcu, tržanu v Središči — koji so na pepelnično sredo v gostilni g. Šinka na kolodvoru pripomogli v to, da je čisti dohodek dosegel vsoto 30 gld., v svojem, kakor tudi v imenu obdarovane šolske mladeži izreči na tem mestu najprisrčnejšo zahvalo ter jim kliče: „Bog Vam tisočkrat povrni!“ Pavel Unger, nadučitelj.

(Govorica.) Za gotovo se nam zatrjuje, da ne pripusti minister za uk in bogočastje poslej več vzporednic na c. kr. višji gimnaziji v Celji. Ako je na tem kaj resnice, ne bode več dolgo, da bode tudi po njej, prav, kakor po gimnaziji v Kranji. Nam pa se zdi, da je to le — raca.

(Šola.) „Pedagogičsko društvo“ v Krškem ima dne 1. marcija ob 1/22. uri popoldne v tamošnjem šolskem poslopji zbor. Dnevni red: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Razgovor o „lex Liechtenstein“; poročevalec g. Iv. Lapajne. 3. Navsveti.

(Počastenje.) Sestra Romana Marschall, predstojnica šolskih sester pri sv. Petru blizu Maribora, je postala častita mati šolskih sester v Gradci. S. Frančiška Grizold, doma v Rušah, postala je na njenem mestu predstojnica pri sv. Petru.

(„Narodni dom.“) V Poljakovi gostilni pri „Martnatu“ v Trbovljah je gospod Emanuel Roth pri pustni veselici nabral vsoto 3 gld. 80 kr. za „Narodni dom“, katera se je odposlala Ljubljanski čitalnici.

(Popravek.) V poročilu občn. zbora Mariborske posojilnice vrinila se je tiskovna pomota pri hipotekarnih posojilih, katera se obrestujejo po 5 1/2 ne pa po 6 1/2 %, kakor je bilo v zadnjem listu tiskano.

(Šprememba.) „Marburger Zeitung“ ima zadnjo četrt leta sem novo uredništvo, toda, kakor se kaže v zadnjih številkah, ni si ga prebrala kje Bog zna, s kako srečo. Če je bila „M. Ztg.“ poprej gumno, ter se je v njej mlátilo, pa je sedaj gledališče, in človek se uči iz nje vse, le „lepega zadržanja“ ne.

(„Nebeški vrt.“) G. Josipina Jurik, pisateljica sedaj nekje pri Slov. Gradcu, jela je izdavati nov listič za otroke. Ime mu je „Nebeški vrt“. Nam ni ne oblika, in ne cena lističa zoperna, vendar pa ga še zato ne priporočimo nikomur, naj si ga naroči. Če si človek več naloži, kakor mu nesó nogé, težko, če ostane brez škode. G. Jurik izdaje pa ta listič v 6 jeziki in to je nekaj, kar vzbuja v nas — občudovanje.

(Slabo življenje.) V Zavodnjem si je uni četrtak tamošnji posestnik, Martin Bolc zavdal, v Radoslavcih pri Ljutomeru pa je lončarski pomočnik Jakob Kranjec več mišice snedel in je v hudih bolečinah umrl.

(Samomor.) V Slov. Bistrici se je sin g. J. Sternberger-ja, tovarnarja blizo mesta, vstrelil. Fanté ni bil veliko prida v življenji, v svoji smrti je torej le končal, kar je bil v življenji pričel. Kakor življenje, tako smrt.

(Sužnji.) V Afriki so še tudi v naših dneh sužnji v navadi, to se pravi: zamorci se lové ter prodajajo v druge dežele za sužnje, Za to so celo sejmi. Da si človek predstavi, koliko ljudi se na teh prodaja na leto, naj pomisli, da jih samo po poti na te sejme pomrje vsako leto do 400.000.

(Računki sklepa.) Posojilnica v Makolah je prejela lani 39.947 gld. 43 kr. hranil, posojil pa je dala 27.229 gld. in je imela 746 gld. 6 kr. čistega dobička.

(Cigani.) V Pobrežji pri Ptujci zajeli so dne 20. m. m. žendarji na tolpo ciganov ter so jih pripeljali v c. kr. okr. sodnijo. Od tam so jih pa pognali v Gorico; tam imajo bojda domovinsko pravico.

Loterijne številke:

V Trstu 25. febr. 1888: 87, 35, 62, 73, 75
 V Lincu „ „ 81, 60, 4, 34, 56

Radenska slatina in kopališče
 z vodo bogato na „natru in lithiju“. Garodove poskušnje so dokazale, da je ogljikokislen lithij najboljše zdravilo zoper trganje v udih.

Radenska slatina je najboljša mizna voda

Radenci — Popisi in ceniki zaslonj in franko.

Vsled obilja ogljikove kisline, natra in lithija rabi se slatina Radenska posebno pri: protinu, žolčji, mehurji in obistni boleznih, hemeroidah, želodčni boleznih in pri nahodih sploh.

Kopelj, stanovanje, gostilna po cenl.
 18-26

Dobi se v vseh boljših špicerijskih zalogah in gostilnah.

Sesaljke

solidne izdelave za različne potrebe: pivovarne, fabrike, rude, vodnjake, dalje vodotočne cevi, sesaljke in spravo za kletarstvo, angleške cevi iz kovanega železa, cevi iz kopolnine in gumija,

kovinsko blago

vsake vrste, pipe za vsakojake potrebe in razne podobe, vretenice, ventile zaporne, pozračne ventile vsake vrste, poprijemače železne za razne cevi, spravo za kopališča, izljavničke, kotlje za narejanje plina, varovalno orodje, posode za kolomaz, holländerje,

pipe za narejanje pen na pivu
 naposled

blago iz lite kovnine in mednine
 po obrazcih

priporoča po najnižji ceni in s poroštvom za dobro robo

ALBERT SAMASSA

c. k. dvorni zvonar in fabrikant strojev in gasilnega orodja v

Ljubljani.

Podrobne cenilnike dopošilja brezplačno in franko.

Anton Pučko,

župnik na Polensaku, pošta Juršinci pri Ptujci, rad bi predal nekoliko polovnjakov vina. Večidel je sladkega za svetke l. 1885. Samo en par sodov je postnega, za pokoro, l. 1887.

Nove izdaje!

Nastopne molitvene in poučne knjige so izšle v novih izdajah, in sicer:

Sv. Alojzij, ali šestnedeljna pobožnost v čast sv. Alojzija. Pridjane so molitve za občno sužbo Božjo in življenje sv. Stanislava Kostka. Spisal V. Lah. — V. natis. V polusnje vezana z marmornatim obrezkom 45 kr.; v usnje vezana z marmornatim obrezkom 60 kr.; v usnje vezana z zlatim obrezkom 80 kr.; v usnje vezana z zlatim obrezkom in pozlačena l. gld. 10 kr.

Getzemani in Golgota, šola ponižnosti, pokorščine in ljubezni do smrti. Bukve premišljevanja in molitve k časti britkega trpljenja in smrti našega Gospoda Jezusa Kristusa, po premišljevanju pobožne nune Ane Katarine Emerih in po spisih najimenitnejših častilcev presvetega trpljenja našega Zveličarja. Spisal J. Volčič. — IV. natis. V polusnje vezana z marmornatim obrezkom l. gld. 10 kr.; v usnje vezana z marmornatim obrezkom l. gld. 30 kr.; v usnje vezana z zlatim obrezkom l. gld. 70 kr.

Naša ljuba Gospa, Presvetega Srea. Poučivne in molitvene bukve častilcem Matere Božje. Iz nemškega posnel Janez Volčič. — III. natis. V usnje vezana z marmornatim obrezkom 90 kr.; v usnje vezana z zlatim obrezkom l. gld. 30 kr.

Sveta ura moliti Jezusa v Zakramentu ljubezni Božje ali: Obiskovanje presvetega Rešnjega Telesa in počesčevanje vselej neomadežane Device Marije, za vse dni v mesecu poleg sv. Alfonza Ligvorijana. Spisal Janez Volčič. — V. natis. I. Izdaja brez bratovščinske pobožnosti. V usnje vezana z marmornatim obrezkom 90 kr.; v usnje vezana z zlatim obrezkom l. gld. 25 kr.; v usnje vezana z zlatim obrezkom in pozlačena l. gld. 50 kr. — II. Izdaja z bratovščinsko pobožnostjo. V usnje vezana z marmornatim obrezkom l. gld.; v usnje vezana z zlatim obrezkom l. gld. 40 kr.; v usnje vezana z zlatim obrezkom in pozlačena l. gld. 80 kr.

Te knjige se dobivajo v navedenih platnicah in po imenovanih cenah, pa tudi lepše vezane pri podpisnem in v vseh bukvarnah.

Cenik vseh mojih mašnih in poučnih knjig pošljem gratis po naročbi.

Vse moje molitvene knjige so od Ljubljanskega knezoškofijstva dovoljeno.

Mat. Gerber, Ljubljana,
 (Josip C. Gerber),

založna trgovina s papirjem in knjigoveznicno.

NB. Pri poštnih pošiljkih se plača od vsake knjige po 10 kr. več. 5-6